

300.1
2642

Chryścijanskaja

Dumka

BIELARUSKI KATALICKI DWUTYDNIOWIK

№ 1 (127).

Wilnia, 5 studnia 1937 h.

 Hod X.

Z Nowym Hodam...

5005
12327

Pačynajem nowy 1937 hod. Heta dziesiaty hod wydawiectwa „Chryścijanskaj Dumki“. Stojačy na parozie hetaha hodu, treba nam hlanuć na ũsio toje, što my dakanali ũ hodzie minulym, a tak-ža wyznačyć plan pracy ũ hodzie nowym.

Hałoŭnaj našaj zadačaj u hodzie minulym, jak i ũ hadoch jašče dalejšych, była praca nad sprawaj twareńnia biełaruskaha katalictwa. Da hetaj mety išli my, tworačy biełaruskaju katalickuju litaraturu i raspracoŭwajučy samuju ideju biełaruskaha katalictwa. Jak udałasia hetaja praca, sudzić nia nam, niachaj ab hetym sudzie historyja. Skažam tolki ahułam, što rabili my ũ hetym kirunku što tolki mahli i što ślady hetaj pracy bača koždy biezstaronny čalawiek. Zadańni-ž našy na najbliżej-šuju budučyniu, heta znača na 1937 hod, ahułam buduć tyja-ž samyja, što i ũ hadoch minulych, heta znača — dalejšaja wytrywałaja praca ũ kirunku twareńnia rodnaha katalictwa.

Siańnia Katalicki Kaścioł prawodzić Chrystusawuju sprawu pad nazowam Katalickaj Akcyi. Jość heta apostalstwa

pradusim świeckich ludziej, asabliwa moładzi. Woś-ža i my ũ nowym hodzie swaju metu — twareńnia biełaruskaha katalictwa, budziem prawodzić praz Katalickuju Akcyju, jakoj budzie nastupnaja naša praca.

Wydawiectwa „Chryścijanskaj Dumki“ i ahułam katalickaje wydawiectwa. Na hetu sprawu źwierniem asabliwuju ũwahu. Časapis naš budziem wydawać zhadna z pažadaniami našych čytačoŭ, wykazanych u minulym hodzie ũ ankiecie. Spadzajomsia, što pry dapamozie maralnaj i matarjalnaj našych pryjacielaŭ zadannie heta my spońnić zdolajem.

Wiedamaja reč, što samo tolki wydawańnie hazety, biez naležnaha jaje pašyreńnia ũ narodnych biełaruskich masach, mała budzie karysnym. Dzieła hetaha sioleta i kala hetaj sprawy abiacujem papracawać pawažna. Wierym, što i tut pry dapamozie našych pryjacielaŭ i staronnikaŭ da mety dojdziem. Treba tolki sapraŭdy parupicca i papracawać.

Nia možam ahraničycca wydawańniem tolki adnej „Chr. Dumki“. Musim źwiarnuć u wahu, jak heta było i ũ hadoch

minulych, tak-ža i ahułam na biełaruskaje katalickaje wydawiectwa. Mała rabić adpawiednyja adbitki z našaha časapisu, ale treba jašče tak-ža zaniacca wydawiectwam asobnym. Spadzajomsia, što pamocnym nam u hetym budzie T-wa „Biełaruskaje Katalickaje Wydawiectwa“.

U hetym nowym hodzie nie zabudziemsia tak-ža ab asobnym dla biełarusaŭ katalikoŭ kaściele ũ Wilni i ahułam ab sprawie biełaruskaj mowy ũ kaściołach siarod biełarusaŭ katalikoŭ u dadatkowych nabaženstwach. Wiedama koźnamu, što rodnaja mowa ũsiakaha narodu ũ jaho relihijnym žyćci jość nastolki waźnaj, što biez jaje niama mahčymaści sapraŭdy pamyśnaha razwoju hetaha žyćcia. Woś-ža i dalej budziem rabić starańni, kab atrymać u Wilni dla biełarusaŭ adzin z kaściołaŭ, ci mo' zbudawać swoj ułasny, a tak-ža budziem prawodzić dumku siarod šyrokich biełaruskich katalickich masaŭ ab patrebie rodnaj mowy ũ ich kaścielnym žyćci pa kaściołach u dadatkowych nabaženstwach. Wierym, što nia siańnia, dyk zaŭtra Duchoŭnaja

Издательство
Советская БССР
г. В. Л. Мозыска

Katalickaja Ułada hetaja duchowaja patreby bielaruskija sapraudy woźmie pad uwahu.

Jašče jakoha paŭhoda i pryjdzie čas na Kalwaryju. Našym budzie zadańniem pachłapacicca zahadzia ab tym, kab bielarusau katalikoŭ škirawać da ahulna-bielaruskaj katalickaj pilihrymki. U minulym hodzie naličali my našych pilihrymaŭ u Kalwaryju ŭ bielaruskaj pilihrymcy niešta bolš paŭtysiačy i ciešylisia, što tak šmat ich prybyło. Tymčasam, što-ž heta znača na milion usich bielarusau katalikoŭ u našym kraju? Woś-ža budziem rupicca, kab bielaruskija pilihrymy nia toŭpilisia ŭ wadnej procesii, a kab było dla ich aź niekalki, jak heta bywaje zwyčajna ŭ litocaŭ, pamiatajučy, što Kalwaryja heta adzin z niamnohich sposabaŭ i miascoŭ, dzie bielarus katalik moža pabielarusku pamalicca i ŭ swajej rodnaj mowie paslucać Božaha Słowa.

Nie zabudziemsia ŭrešcie i ab našych najmienšych, ab bielaruskich dzietkach. Wiedama, było-b najlepš wydawać dla ich asobny časapis. Adnak nažal siańnia hetaha zrabieć nia zmožam. Nie staje nam na heta hrošaŭ. Prydziecca ahrańčycca tolki asobnym dziciačym addzielam u „Chryśc.

N I W A.

Pryśw. Jakubu Kołasu.

*Była niwa nieščaśliwa,
Ŭ soncy mleła, dzirwaniela;
A ludcy, što tam taptali,
Wiekawiečna narakali —
Syn ziamli klaŭ niwu ŭłasnu.*

*Dzieci biednyja — hałodny,
Braty rodnyja — niazgodny;
Sonca wielmi niełaskawa,
Dola-šelma niacikawa —
Ludzi ŭpali ŭ rospač strašnu...*

Dumcy“. Ale zaznačajem, što hetak budziem rabić tolki časowa i što budziem imknucca da taho, kab dla dzieciej wydawać asobny časapis. Pokul što z adpawiednaha matarjału, jaki budzie zmiaščacca ŭ hetym addziele, budziem rabić adbitki i wydawać asobnyja knižački dla dzieciej, kab systematyčna twaryć bielaruskuju dziciačuju litaraturu i kab dać da jaje dostup jak bielaruskim dzietkam katalickim, tak i prawasłaŭnym.

Z hetkimi bolš-mienš planami i namierami prychodzim my ŭ nowym 1937 hodzie da swaich čytačoŭ. Daj, Boža, choć častkowa ich wykanać!..

Z doli biezrobotnych.

(Asabistaje pierażywańnie).

Była mokraja i śniażystaja noč; pa wulicach Warszawy ciahnuła choładam ad Wisły. Tolki lampy na wulicach świecili trywożna, niby chawajučysia ŭ hustym, z ciomnaj proćmy chmar, padajučym śniahu...

Była poŭnač. U takuju pahanuju pahodu i sabaku z chaty niezaušiody wyhnać možna. Utulišy chwest, schawajecca jon pad stółem u kuchni.

I dziŭna, što ŭ hetkaju noč choćacca jašče ludziam walačycca. Chodziać jany z wulicy na wulicu, chawajučy wuśy ŭ pastaŭleny kaŭnier. Časam utulicca hdzie

katory kala bramy wialikaj kamianicy. Što heta za ludzi? — Ci heta jakija bandyty, ci zładziei? Dy nie, — heta ludzi biaz chaty i raboty...

U lutym minulaħa hodu dajšło ŭžo da taho, što ja z žonkaj dwa dni nia jeŭ, a dla dziciaci było ŭsiaħo kawałak bielaha chleba i krychu cukru; u chacie było ściudziona. Žyŭ ja ŭ Warszawie. Aprača biezrobotnaha šwahry i paru tawaryšaŭ nia mieŭ ja nijakich swajakoŭ. Z zapamohi „Funduśu Pracy“ karystać nia mieŭ prawa.

— Što ŭ było rabić? Żabrawać?... Zamałady ja da hetaha. Chadziŭ bywała, čalawiek, adrańnia da wiečara, kab zdabyć załatoŭku, a žonka pradawała štonie-

*Čujem hołas: „Wyras kołas!
Na Kupalle pływuc chwali:
Hdzie zaħon byŭ ździrwaniely,
Čwicie kołas skorašpiely —
Uraźaj wialiki budzie!*

*Wiecier dyša, ŭžo kałyša
Kołas waźki, zierniem ciaźki:
Šumić kołas, aź iħraje,
Saławiej utoryć ŭ ħai —
Żwiesialeli sumny ludzi.*

*Sonca — jasna — ŭ cieħ zachodzie,
Bura-strašna... nie zaškodzie!
Zawyŭ wiecier, wichor silen:
Kołas — stojki, choć prychilen —
Para bujny kołas žaci*

*Jak na niebie zorki jasny,
Jak na niwie kwietki krasny, —
Tak razsypaliś dziaŭčaty,
Čłopycy z imi plon baħaty! —
Żniwo-bitwu pačynaci.*

—o—

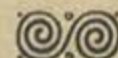
*Blišćać rosy, świeciac kosal,
Siarpy skočuć, zaskryħočuć —
Żyta, żyta!...*

*

*Miły Boža, radzi zboža!
Kab my z pieśniaj żyta žali —
Świet krasoju čarawali.
Kab na tym pustym papary
Rašli Tanki i Mašary;
Kab Natalki i Biarozki,
Wasilki, jak Boży słozki —
Nowa bujna padkałośsie —
Rasewiło i nalitośia,
I zradziła plon paważny.
Chaj żywuć!...*

Wincuk Adwaźny.

Wilnia, 13.XII.36.

budź z chaty handlarom... bo zapłakanaje, hałodnaje dzicia — heta najstrašniejšy bol u sercy koźnaj matki...

U žniŭni naradziłasia nam jašče dzicia druhoje. Choć było leta, ja dalej ceły miesiac nie pracawaŭ. Upakoryŭsia ja i pajšoŭ prasić pomačy pa dabračynnnych ustanowach. Pajšoŭ da parafijalnaha addziełu „Caritas“. Probaršč škirawaŭ mianie da staršyni. Pani staršynia pryńiala mianie pad dźwiaryma. Jak joj usio raskazaŭ, zajawiła, što cierz tydzień jašče ničoha rabić nia budzie, bo tolki-što wiarnułasia z letnišča i... musić raspakawacca.

Byŭ ja jašče ŭ centrali tawarystwa św. Wincentaha à Paulo. Tam niejkaħa hrafina skazała, što

Božaje Słowa

na Try Karali.

I.

Kali Jezus naradziusia ũ Betlejemie Judejskim, za karala Heroda, woś mudracy z uschodu pryjšli ũ Jeruzalim i skazali: dzie jość toj, što naradziusia karol Judejski? Bo my bačyli zorku jahonu na ũschodzie i pryjšli pakłanicca jamu. Karol-ža Herad, pačuŕšy heta, strywožyusia i z im uwieš Jeruzalim. I sabraŕšy ũsich staršych duchoŭnych i wučonych narodu, dapytywaŕšia ad ich, dzie mieŕš Chrystus naradzicca. A jany skazali jamu: u Betlejemie Judejskim, bo tak napisana ũ praroka: i ty Betlejem, ziamla judejskaja, ničym ty nia mienšaja spamiž sialib judejskich, bo z ciabie wyjdzie pawadyr, katory kirawać budzie narodam maim Izraelskim. Tady Herad, tajkom paklikaŕšy mudracoŭ, staranna dapytywaŕšia ũ ich ab časie žjaŕleńnia im zorki i, pasyłaŕšy ich u Betlejem, skazaŭ: idziecie i dakładna raspytajcie ab dziciaci i kali znojdziecie, — dajcie mnie znać, kab i ja pajšoŭ i pakłaniŭsia jamu. Jany-ž, wyslučauŕšy karala, adyjšli. I woś zorka, katoruju bačyli na ũschodzie, išła pierod imi, aŭ pokul nie zatrymałasia nad tym miescam, dzie było dzicia. I ũhledziŭšy zorku, ũsciešylisia nadta wialikaj radaščiaj. I ũwajšoŭšy ũ chatu, znajšli dzicia z jaho matkaj Maryjaj i ũpašy pakłanilisia jamu i adčyniŭšy swaje skarby, achwiarawali jamu zołata, kadziła i mirru. I at-

rymaŭšy wiestku ũ śnie, kab nie waročalisia da Herada, inšaju darohaj wiarnulisia ũ svoj kraj. (Mat. 2, 1-12).

II.

Nia mieć ničoha — mieć usio.

Hetyja słowy nie adnamu mohuć pakazacca niedarečnaščiaj. Ale heta tolki tady, kali ich sens razwaŕšać pawiarchoŭna, nia hlyboka. Kali-ž paważniej na heta pahladzieć, dyk sprawa wyhladaje susim inakš.

— Nia mieć ničoha — mieć usio. Paćwiardžaje hetu praŭdu naš Zbaŭca swaim naradžeńniem. Betlejamskaja stajonka — heta krajnija biednaść. Jezus Chrystus rodzicca ũ takoj biednaści, u jakoj nia rodzicca zwyčajna nihto nawat z najbiadniejšych ludziej. Tymčasam jon maje mahčymaść żyć, raści i raźwiwacca, maje mahčymaść utrymać swajo žycio i jaho zachawać A žycio — reč najwaŕšniejšaja. Znača, wychodzić sapraŭdy tak, što možna nia mieć ničoha z dačasnaha bahaćcia i adnačasna mieć usio.

— Nia mieć ničoha — mieć usio. Paćwiardžaje heta i siańniešnia a ũrcčystaść Troch Karaloŭ ci Troch Mudracoŭ z Uschodu i pryniesienyja imi ũ Betlejemskej stajonku dary. Pryniešli jany Božamu Dziciaci zołata. Heta jak waładaru. Pryniešli kadziła. Heta jak Bohu Pryniešli mirru. Heta jak

Bohu-Čaławieku i Adkupicielu. Słowam, kali hlanuć cialesnym tolki wokam na Betlejemskej Dzicia, dyk jano nia maje ničoha, a kali da jaho pryhledzicca wačyma ducha, jak heta zrabili Try Mudracy z Uschodu, što jany wykazali praz swaje dary, dyk jon sapraŭdy maje ũsio, bo jon waładar nieba, ziamli i žycia ludzkoha.

— Nia mieć ničoha — mieć usio. Paćwiardžajecca heta praŭda ũsim žyciom Zbaŭcy na ziamli. U Nazarecie žyŭ u krajniam ubohaści. Žyŭ spiarša z pracy ruk šwiatoha Jazepa i swajej Najšwaciejšaj Maci, a pašla, padčas nawučańnia ludziej, žyŭ z achwiarau, z ludzkaj haščinnaści i ũdziačnaści. Lisicy majuć nory, a Syn Čaławiecy nia maje dzie-by moh haławu skłanić — słušna hawaryŭ Chrystus sam ab sabie. Tymčasam možna skazać, što jon sapraŭdy mieŭ usio: žyŭ, na hoład nie narakaŭ nikoli, prynamsi ab hetym ničoha nie spatykajem u Wanelijach, spaŭniaŭ swajo zadańnie, byŭ poŭny žycia, dabraty i radaści. Sapraŭdy, nia mieŭ ničoha i ũsio mieŭ.

— Nia mieć ničoha — ũsio mieć. Paćwiardžajecca heta śmierciaj Zbaŭcy i dalejšym jaho mištyčnym, duchowym žyciom. Pry swajej śmierci byŭ nawat ahałočany z adzieńnia swajho. Nahim byŭ prybity da kryža. Ničoha jamu nie astałasia. A tymčasam śmierć jaho — heta wialikaje, biezhraničnaje bahaćcie. Praz śmierć

ũ ich hrošaj niama, jość tolki krychu krup i kali treba dochtara, dyk moža dać kartačku na darmowuju wizytu.

U wierašni pradaŭ ja ũsio, što mieŭ i pryjechaŭ da Wilni: tutaka maju mnoha swajakoŭ. Heta moj radzimy horad.

U Wilni biezrobotny jak ustanie rana, jdzieć na „Subač“; tam spatykaje mnoha znajomych: heta ũsio tyja, što šukajuć pracy. Stul idzie na Zamkowuju wulicu pračytać u waknie „Słowo“. Pośle kiruje na wul. Mickiewiča: tam čytaje „Expres Wileński“. Na Arsenalskaj dačytywaje „Dziennik Wileński“.

U poŭdzień, kali maje kartačku na abied, idzie tady śniedać i abiedać razam. Da chaty tak i waro-

čacca nia choča — tam biada i horyč.

Jakija ž našy nadziei? Paŭstaŭ wialiki kamitet pomačy dla biezrobotnych — jon žbiraje achwiaru i maje razdawać biednym. Zatoje tyja biednyja byccam buduć ciapier, ci wiasnoju adrablać

Što hety kamitet dakanaje — pabačym... tymčasam robić mnoha kryku. Ci dabračynnaja akcyja sprawa raźwiaŕša? Ci možna wializarnuju masu biezrobotnych traktawać, jak ludziej niejkej horšaj katehoryi?..

Zdajecca mnie, što adna tolki jość daroha — treba dać ludziam pracu. Našym wioskam treba dać ziamlu. U haradach treba pačać wialikija raboty. Kažuć i pišuć, što niama na heta hrošaj.

Niapaŭda! — Znajšlisia-b hrošy: tolki treba śmiełaj, rašučaj akcyi i mnoha dobrej woli...

Idzie ũžo nowy 1937 hod. Nie ũ wadnej dušy paŭstanie peŭnie dumka nadziei na lepšuju budućyniu. 1936 hadoŭ tamu nazad zašwiaciła nad šwietam Betlejemska Zorka. Šwiaciła jana pastuchom, šwiaciła i karalom — Jana i ciapier šwiecić... Kab raźwiazac wuzioł hramadzkih balačak, pieradusim žwiarnuć nam treba wočy da Jaje šwiatła; u ciapierašnim załhanym žyci šukajmo nawuki i parady ũ Božaha Dziciaci z Betlejemu!..

P. Radzijeŭski.

Wilnia, 20-y śniežań
1936 hod.

Zbaŭca zradziŭ nam nowaje žycio, daŭ nam Adkupleńnie, pajadnaŭ nas z Boham, daŭ nam mahčymaść stawacca dziećmi Bożymi, mahčymaść twaryć Waładarstwa Bożaje.

Pašla-ż śmierci swajej, kali pa-wodle ludzkoha rozumieńnia nia moža być i mowy ani ab biednaści, ani ab bahaćci, praŭda hena: ničoŭha nia mieć — mieć usio, paćwiardžajecca jašče bolš. Ciapier Chrystus nia maje ničoŭha, bo jak Duch ničym matarjalnym karystacca nie patrabuje, ale jak Boh, sapraŭdy maje ūsio. Miž inšym zaŭsiody maje dušu ludzkuju, jak swaju ūlasnaść, dy bolš taho — ūsia historyja čaławiektwa naleža da Chrystusa. Jaho wyznajuć i jaho adkidajuć, jamu kłaniajucca i jaho nienawidziać. Adny pryznajuć jaho swajej wieraj i žyćciom, a druhija pryznajuć jaho swajej nienawiščiaj i swajej baračboj z im. Słowam, Chrystus nia maje nijakaj fizyčnaj na ziamli siły, nia maje sapraŭdy ničoŭha, a maje adnak usio, bo jaho ūsio žycio ludzkoje, jaho historyja.

— Praktyčnaje rozumieńnie praŭdy: nia mieć ničoŭha — mieć usio — woś u čym. *Dla žyćcia swajho dačasnaŭha staracca naleža stolki, skolki treba, kab paludzku żyć.* Usiu-ż siłu swaju čaławiek pawinien skirawać u krainu žyćcia duchowaha. Jak-ža wialikaje heta praŭda Chrystusawaja — maje značeńnie dla hramadzka-palityčnaha žyćcia kožnaha sučasnaŭha narodu! Kirawacca ū žyćci tolki swaim samalubstwam, šukać pradusim dastatku matarjalnaha i pry tym nie staŭlajučy sabie nijakich ahraničeńniaŭ — jość jaŭnaj niedarečnaščiaj, bo — bahaćciaŭ i dastatkaŭ hetych u nie ahraničanym liku ūsim chapić nia moža i ich nahramadžwańnie adbywajecca, jak ab hetym dobra wiedajem, z wialikaj kryŭdaj našaha bližniaha.

Zatym Chrystus taki wialiki, wiečny i żywy, što poŭny Ducha Praŭdy, što sam jon Praŭda. Pahlańcie na polnyja lilii i ptuški padniebnyja... Šukajcie špiarša praŭdy i waładarstwa niabiesnaha, a rešta budzie wam prydadziena!...

Ks. Ad. St.

Nowahodnija pažadanni našym čytačom, pryjacielam i ūsia-mu Bielaruskam Narodu: pahlybić chryścijanskuju, a tak-ža bielaruskuju nacyjanalnuju i socyjalnuju šwiedamaść, mužna pieratrywać lichalećcie i dačakacca lepšaj doli!...

Redakcyja „CHR. DUMKI“.

Ab čym pišuć hazety

Bielarusy pawinny brać prykład z Litoŭcaŭ.

Litoŭskaja Wilenskaja hazeta „Viln. Rytojus“ (N 99a 1936 h.) pad zahałoŭkam „Zajzdrujuć Wanelii“ zmiaščaje hetkuju karespandencyju z Kamajaŭ:

„Naša parafija miašanaja: żywuć u joj litoŭcy, bielarusy i niekalki panoŭ. Jašče prad 30 hadami ū kaściele nia tolki čytałasia Wanelija i było litoŭskaje kazańnie, ale tak-ža časta bywali i litoŭskija śpiewy. Pašla astalasia tolki Wanelija palitoŭsku i dwa razy ū hod litoŭskija kazańni. Hetki paradak trywaje i siańnia. Apošnim časam akazałasia niekalki nia našaj parafii ludziej, jakija zažadali skasawańnia litoŭskaj Wanelii. Pieršy da hetaha dadumaŭsia wojt Mackiewič. Choć jon sam pierawažna ū kaściele nia bywaje, ale choča zmianić paradak nabaženstwa. Dziela hetaha 28.XII ūručyŭ sołtysam adpawjedny list papiery i zahadaŭ, kab źbirali podpisy, jakija buduć pasłany arcybiskupu, kab skasawać čytańnie palitoŭsku Wanelii. Treba adznačyć, što z bielarusau mała chto padpisaŭsia, a litoŭcy swaim paradkam pačali źbirać podpisy, kab Wanelija była palitoŭsku čytana i dalej“.

Ad siabie musim dadać, što rozumna robiać bielarusy, što nie prykladajuć swajej ruki da litoŭskaj kryŭdy. Bolš taho — bielarusy pawinny staracca padtrymać litoŭcaŭ, a tak-ža damahacca i dla siabie bielaruskaj mowy ū dadatkowych nabaženstwach u kaściele. Bielarusy pawinny brać z litoŭcaŭ prykład.

mk.

Беларускі Сялянскі Календар на 1937 год.

Pad hetkim nazowam kniharnia „Pahonia“ wydała sioleta kalendar-knižku. Kalendar hety sapraŭdy cenny. Pryhožaja wokładka — dobraya papiera i strojny malunak: bielaruskaja niwa, a na jej siawiec sieje zboža. Kalendar maje 112 bačyn wialikaha farmatu. Usia knižka wydana na pryhožaj papieru Wydańnie čystaje, strojnjaje i bahataje źmiestam. Hetkich kalendaroŭ užo ū nas daŭno nia było.

Wydaŭiectwa hetaha kalendara zaznačaje, što jano budzie rupicca ab padobnym wydańni što-hod i prosić čytačoŭ, kab ab kalendaru, asabliwa ab jaho niedachopach, prysyłali jany swaje ūwahi. I dobra robić!

Žmiest kalendara sapraŭdy bahaty i karyсны: kalendoryjum i waźniejšyja jubilei, jak bielaruskija, tak i ahulnyja, addziel gieografičny, ekanamičny i historyčny ab Bielarusach, cely rad artykulaŭ ab sielskaj haspadarcy, lekarskaja pomač, roznyja parady, bahaty infarmacyjny addziel i roznyja ab-wiestki ab bielaruskich arhanizacyjach, časapisach i ūstanowach.

Bielaruskija sialanie, widać, dadatna asanili „Беларускі Сялянскі Календар на 1937 г.“, kali pieršaje jaho wydańnie užo razyjšłosia i wydawiectwa prystupiła da druhoha.

Kalendar wydany hraždankaj i dziela hetaha tyja bielarusy katoliki, jakija hetych litaraŭ nia znajuć, moža nie zachoćuć kuplać jaho. Adnak radzim, škadawać nia budziećcie, a litar nawučycsa — duža prostaja i lohkaja sprawa.

Zwaročwajem urešcie ūwahu našych čytačoŭ i na druhi bielaruski kalendar: na kalendar adryŭny, ścienny, drukawany tak-ža i łacinkaj. Prypaminajem, što jeheta užo jość niamnoha i z kup-laj jaho warta pašpiašycca.

Cana adnaho ekzemplara hetych kalendaroŭ usiaho 50 hr.

Книжник.

Z RELIHIJNA HRAMADZKAHA ŽYCIA

Kaladnaja pramowa św. Ajca. Na Kućciu św. Ajciec skazaŭ praz radyjo pramowu, u jakoj zwaročwaŭsia da katalickaha duchawienstwa i wiernych na ŭsim świecie. Św. Ajciec zaznačyŭ, što jon sumuje z usiaho taŭo biehałoŭja, jakoje ciapier panuje na świecie i zaklikaŭ usich ludziej dobrej woli abierahać prava hramadzianstwa, siamji i adzinak. Nastroj kaladny sioleta psujuć padziei ŭ Hišpanii. Hledziačy na hetu kraj, zdajecca, što nienawiść i zabiwańnie ludziej choča wyjści i za hranicy Hišpanii. Urešcie św. Ajciec zaklikaŭ ścierahčysia biazbožnaści, jakuju pašyraje komunizm.

Kardynał Pacelli ab značeńni katalickaj presy napisau u piśmie da staršyni katalickaj akcyi ŭ Italii. U hetym liście kardynał padčorkwaje, što dzieła waźnaści sprawy katalickaj presy treba na jaje zwaračwać jašče bolšuju ŭwahu, jak dahetul.

Zdarouje św. Ajca, jakoje niadaŭna bylo drennym, ciapier paprawilasia nastolki, što św. Ajciec prystupiŭ uznoŭ da narmalnaj pracy.

U Meksycy prašled relihii krychu paspakajnieŭ, ale adnak jašče narmalnaha relihijnaha žycia tam niama i nia wiedama, kali heta budzie. Stojkaść adnak u wiery meksykancy wykazajuć sapraŭdy wialikuju.

Nowy papiieski nuncyj u Waršawie. Św. Ajciec naznačyŭ u Waršawu swaim nuncyjem Cortesi, jak dahetul byŭ nuncyjem u Buenos Ajres.

Hitleroucy pakidajuć chryścijanstwa. U Niemieččynie duža častyja zdarajucca wypadki adstupnictwa ad chryścijanstwa. Robiać heta pradusim roznyja hitlerouškija pawadyry.

Statystyka wierujučych i biazbožnikaŭ. U SSRR maje być prawiedzienny padrachunak, skolki ŭ Sawietach jość ludziej, što wierać u Boha i što nia wierać. Hazety pišuć, što wykazacca ŭ hetaj sprawie budzie mahčy kožny susim

swobodna, što nawat budzie heta statystyka зробlena tajna, kab nihto nia wiedaŭ, chto za wieru, a chto prociŭ. Woš-ža kali heta statystyka budzie prawiedzienna sapraŭdy swobodna, biez nacisku ŭladaŭ, dyk jana moža dać cikawija wyniki.

Zadańni masonaŭ u Polšcy. Niadaŭna adbyŭsia žjezd masonaŭ u Prazie. Na hetym žjezdzie miž inšym pastanoŭlena ŭzmocnić u Polšcy baračbu z Kaściołam.

U prawasłaŭnych u Polšcy wialiki niepakoj z tej pryčyny, što wyšejšaje prawasłaŭnaje duchawienstwa dy ŭzdumała Słuźbu Božuju adpraŭlać nie pasławiansku, jak bylo dahetul, a papolsku. Niżejšaje duchawienstwa i narod prociŭ hetaha. I dobra rc biać!

Baračba miž duchawienstwam i wučycielstwam. Prad Kaladami ŭ Polšcy ŭ niekatorych miascoch zaznačylisia wostryja nieparazumieńni miž častkaj polskaha duchawienstwa i Polskim Wučycielskim Sajuzam. Asabliwa heta zaznačyłasja ŭ našym kraiu: u Świancianščynie i ŭ Waŭkawyščynie. Adny adnym zakidajuć zawialikija apetyty da duży moładzi. Wiedama, z hetaj baračby, jak dla žycia relihijnaha, taki duchowaha abułam, dla moładzi plywie tolki škoda.

U Niemieččynie pałažeńnie Kaścioła dalej ciažkoje. Hitlerizm i dalej jaho ŭwažaje swajej sluhaj. Miž Hitleram i katalickimi niemieckimi biskupami niadaŭna wialisia pierahawory, ale nie dawiali jany da ničoha. Najbolšaja baračba jdzieć za moładź. Hitler prociŭ taho, kab niemieckaja moładź dy hadawalasia ŭ duchu chryścijanskim.

U Bielarusau Katalikoŭ.

Rehistracyja Katalickaj Akcyi. Urad Katalickaj Akcyi ŭ Bielarusau padaŭ prośbu ŭ Wilenski Archidyecezalny Instytut dzieła hetaj Akcyi zarehistrawańnia. Pa začwierdžańni jaje ŭ Instytucie, sprawa heta budzie wysłana dzieła tej-ža mety ŭ Starastwa.

Lekcyi ab Mandžuryi. Ks. J. Hermanowič, wiedamy bielaruski piśmieńnik, jaki letaš wiarnuŭsia z misyjnej pracy ŭ Mandžuryi, 29.XI i 6.XII.36 pračytaŭ ab hetym kraiu dźwie publičnyja lekcyi. Lekcyi byli duža cikawija. Narodu bylo mnoha.

Nabaženstwy dla Bielarusau Katalikoŭ u Wilni, jakija na čas kaladnych świat spynieny, pačnucacca ŭznoŭ u kaściele św. Mikalaja 17.1.37.

Da padpišcykaŭ „Pralesak”

U wadnym z papiarednich numaroŭ „Chryścijanskaj Dumki” my pawiedamlali, što budziem wydawać dla dziaćiej časapis „Praleski”. Sioj-toj užo pryslaŭ na hety časapis padpisku. Nažal pokul-što, dzieła niezaleznych ad nas pryčyn, słowa swajho datrymać nia možam. Warunki zmušajuć nas pokul-što dziciačyja rečy drukawać u „Chr. D.” u asobnym addziele. Woš-ža ŭsim padpišcykam „Pralesak” pasyłajem „Chr. Dumku”. Časapis hety adnak praznačajecca pradusim dla bielarusau katalikoŭ i kali jaho atrymajuć bielarusy prawasłaŭnyja, dyk moža buduć z hetaha i niezdawolenyja. Woš-ža hetyja našyja słowy niachaj buduć wyjaśnieńniem, čamu my i im naš hety časapis pasyłajem. Słowam, prawasłaŭnyja niachaj na nas nia hniewajucca i ščyra ab swajej woli napišuć nam.

Red. „Chr. Dumki”.

Anhličanka — Simpsanicha,
Adna baba—mnoha licha—
Dwojčy замуžam haścila:
Dwuch mužoŭ ŭ trubu puścila.
Adward Wošmy z tołku zbiŭsia:
Sorak z hakam—nie žaniŭsia;
ŭbačyŭ jahadku čyrownu —
Skočyŭ z tronu, žniaŭ karonu,
I, jak kaža zwyčaj panski,
Zrabiŭ zara torh cyhanski.
Dreń! ciapier mužčyny słaby:
Celym światam kruciać baby.

*

Japon robić nowu scenu,
Lezie ŭ Chinie na arenu.
Pačynaje karty kłaści—
Kitaj dzielić na try čaści:
Adnu jeść, druhuju trawić,
A na treciu kartu stawić.
Sam mały—krywyja wočy,
Ruki doŭhi, jazyk smočy —
Adnoj Chiny jamu mała:
Ŭsiu Sibiru da Urału
Adnym macham ŭraz adkosić,
A dalš Niemca ŭziać paprosić.
Dyk dziwicieš, dobry ludzil!
Jaž nia znaju, što tam budzie.

*

A Studenty, tak jak dzieci,
Paswaryliš, hdzie siadzieci;
Pośle ŭsiej endeckaj „braciaj“
Sieli ŭ hurt haładawaci.
Nie jaduć dwa dni i treci,

Až pakul nia stali mleci.
Wilnia, choć piła i jeła,
Na ich hledziačy, durnieła:
Pažlatališ mamy j taty;
Braty, siostry, jak cialaty,
Kala chaty tojtancujuć,
A studenty haładujuć...
Až niastala duchu dalej,
Haładoŭku adhulali;
Fakultety ŭsie zamkniony...
A endeki jak warony,
Z doŭhim nosam „češuć bruki.“
Wyjšaŭ kukiš z celaj štuki.

*

Trocki—„Žyd-wandroŭnik wiečny“
Jak kameta ŭ ślachu mlečnym,
Precca ŭ Meksyki Kufry, paki,
Žonka, kot i dwa sabaki —
Ŭsio sabraŭ, što los nadaryŭ,
Što ŭ žyćci „napraletaryŭ“,
I što wywałak z Rasiei...
Trocki zžaŭ, što Lenin siejaŭ.
Z kraju ŭ kraj—ŭsio dalej, dalej!
Jechaŭ sam, bo ŭsiudy hnali —
Wadoj, sušaj, pa pawietry,
Až ŭ Narwehiju zapietryŭ!
Ciapier ŭ Meksyky, jak ŭ rai,
Nowu muzyku zajhraje:
Zapiaje, až nos zakrywić,
Ŭsich čyrownych tam zadziwić.
Jašče Trocki robić chryju,
Jak... „Ameryku adkryje“.

Lawon Wietrahon.

Bielaruskaja chronika.

Spynieńnie „Bielaruskaj Krynicy“. Wilenski Akružny Sud 18. XII.36 na swaim haspadarčym pasiedžańni, pryhilajučysia da prapanowy Wilenskaha Starastwa, spyniŭ hazetu „Bielaruskaja Krynica“. Ŭ zwiazku z hetym 23.XII adbyłasia rewizija ŭ redakcyi „Biel. Kr.“ Časapis hety isnawaŭ 20 ty hod. Redakcyja z hetaj sprawaj žwiarnułasja ŭ Apelacyjny Sud. A tymčasam, jak dawiedwajemsia, bielaruskaje hramadzianstwa rychtujecca da wydawańnia nowaj narodnaj hazety.

Bielaruskija kaladki ŭ radyjo. 3.1.37 a h. 14 min. 50 wilenskaja radyostancyja nadawała bielaruskija narodnyja kaladki, jakija wykanaŭ wiedamy bielaruski chor R Šyrmy.

cu až da śmierci, a 171 dastali razam 2229 hadoŭ turmy. Dyk i ścichli zlydni!

Paŭdzionnaja Ameryka. Ŭ Buenos Ajres, u Argientynie, adbyłasia wialiki—ŭsieamerykanski—kanhres pad wierchawodztwam Prezydenta Zluč. Štataŭ Ruzwelta. Amerycy nadajela Eŭropa; jana abtrasaje ruki. Choča žyć sama saboj. Ruzwelt kazaŭ, što Eŭropa iznoŭ rychtujecca da wajny. A Japonija, zlučyŭšysia z Niamieččynaj, pahražaje amerykanskim intaresam na Pacyfiku (Cichim Akieanie) Dyk amerykancam treba zlučycca ŭ adnu siamju, ahraničyć zbrajeńnie, abmieniwasca tawarami i h. d. — Na kanhresie było 175 delehataŭ ad 21 amerykanskaj republiki. Ruzwelt, wi-dać, dobry dyplamat: zahadzia dumaje, kab znajści bahaty rynek na swaje tawary. Hetym baronić swoj kraj ad biezraboćcia, a Eŭropie astaniecca hryźnia i wialikaja haleča.

Šwajcaryja. Jazep Motta piaty raz wybrany prezidentam i ŭžo 25 hadoŭ wierchawodzić u šwajcarskaj palitycy.

Ŭ Hišpanii kanca wajny jašče nia widać. Kali pišam hetuju wiestku ŭradawaje wojska i paŭstanskaje bjucca za Madryt. Chto pieramoža — jašče pokulšto zhadat trudna. Paŭstancam pamaha-juć niemcy i italijancy, a ŭradawamu wojsku bałšawiki. Wajna takim čynam zaciahwajecca i stajecca wajnoj mižnarodnaj. Za ŭwieś čas wajny ŭ Hišpanii ŭžo naličajuć milion zabitych i ranienych.

Z palityki

Anhlija. Karol Adward VIII zrok-sia tronu. Pryčynaj hetaha była simpson, amerykanka, z katoraj Sarol chacieŭ ažanicca. Jana była kžo dwojčy raźwiedziena. Hetamu ŭ animstwu supraciwiŭsia ŭrad ž anhlikanski arcybiskup. Tahdy i karol zroksia tronu i, jak prywatny čaławiek, maje žanicca z Simpson 12 śniežnia wyjechaŭ u Šwajcaryju. — Taho-ž dnia zaniaŭ karaleŭski pasad jahony małodšy brat, Jury VI. Hety ŭžo žanaty i maje dźwie dački, z katorych staršaja, Alžbieta, 10-ci hadoŭ, žjaŭlajecca naslednicaj. — Sapraŭdnaj pryčynaj adstaŭki Adwarda było toje, što taja „Simpsonicha“ wywodzicca z „prostaha rodu“ i toje, što Adward chacieŭ zamno-

ha ŭmiešywacca da ŭradu, a ŭrad bolš lubić karaloŭ „malawanych.“

Irlandyja skarystala sa žmie-ny anhielskaha karala i pahłybiła swaju niezaležnaść ad Anhlii: adkazałasia pryjmać hieneralnaha karaleŭskaha hubernatara i horda nazywajecca „Wolnaj Dziaržawaj—Irlandyjaj.“

Ŭ Niamieččynie ciažkoje haspadarčaje pałažeńnie: nie chwataje chleba j miasa.

Zluč. štaty Ameryki. Tut wielmi byli raźwioŭšysia tak zwanyja „Kindnappery“ zładziei na dzia-ciej, kab pošle damahacca ad baćkoŭ sałonaŭha wykupu. Ciapier urad nasieŭsia na hetych amerykanskich „chunchuzaŭ.“ čatyroch pajšlo na śmierć, 33—na wiaźni-

WASILKI

Addzieł dla dzieciej.

Darahija dziećki! U „Chryścijanskaj Dumcy“ budzie dla was addzieł „WASILKI“. Našto heta? A na toje, kab wy mieli z čaho wučycca rodnaj hramaty. Wiedama, dla hetaha było-b najlepš, kab byŭ dla dzieciej asobny biełaruski časapis, jak dańniej „Praleski“, i my dumajem heta niekali zrabieć. Ale ciapier wydawać dwa časapisy nia majem hrošaŭ. Dzieła hetaha ŭ „Chryścijanskaj Dumcy“ budzie zaŭsiody addzieł dla dzieciej. Karystajcie z jaho! Prasicie swaich baćkoŭ, niachaj wypišuć wam „Chryścijanskaju Dumku“, dyk buduć mieć sami što pračytać i wam dać. A treba heta zrabieć, bo treba wučycca. Treba paznawać świet, a tak-ža j swoj biełaruski narod. Treba wučycca hety narod lubieć i pamahać jamu. Dy praŭdu ludzi kažuć, što za adnaho wučanaha dziesiać niawučanych dajuć.

Pastušok.

Ledź tolki ŭzyjšo soniejka
Na sini nieba šyr —
—Ustawaj, ŭstawaj, moj synańka!
Trubiŭ, trubiŭ pastyr.

Ustaje jon chutka—chucieńka,
Chwataje łapci, bič,
I honie stada bordzieńka,
Kab pašwić i karmieć.

A choć tam rana zimnieńka,
Choć pośle bjeć žara,
Takaja dola horańka —
To — dola pastuška!

A woś na niebie žaŭranak
Ŭžo ciešyć biedaka,
Što siły tracieć marna tak, —
Wiek krasny junaka;

Bo ci pahoda mileńka,
Ci doždź, ci hrom hudzie,
To jon zaŭsiody pilnieńka
Żywiółku ścieraže.

W. J.

Siomka i Mirka.

Żyli sabie raz dwa braty: Siomka i Mirka. Mieli jany supolnuju majemaść. Byŭ u ich dobry dom z haspadarskimi budynkami, pole, koni, karowy, wały, indyki, kury, husi, kački; byŭ sabaka j kot. Mirka byŭ haspadar ščodry dla rabotnikaŭ i da ŭsiej damowaj żywiny, i sam pracawaŭ ad świ tańnia da poznaha wiečara. Siomka byŭ hultaj, a da taho wialiki skupiec.

Woś adnojčy pryjšoŭ na panadworak biedny čalawiek prasic padačy. Mirka daŭ jamu bochančyk chleba. Ubačyŭ heta Siomka i wyhnaŭ brata.

— Pajšoŭ Mirka, pojdzim i my, bo ty, Siomka, nie dasi nam aŭsa! — zaržali koni, pieraskočyli płot, dyj pabiehlili ŭ pole.

— Pajšoŭ Mirka, uciakli koni, uciakajma j my, bo ty, Siomka, nie dasi nam pachučaha sienal — zaraŭli waly j karowy, raskinuli rahami płot i puścilisia za końmi.

— Ty, Siomka, nie dasi nam załacieńkaj pšanički! — zahłasila damowaja ptuška, i jana palacieła.

— Nia maju čaho ścierahecy, pabiahu da Mirki! — zabrachau sabaka j pakinuŭ panadworak.

— Niama nam u ciabie nijakaj raboty, Siomka, dyk bywaj zdarou! Pojdzim šukać sabie takoha dobraha haspadara, jak byŭ Mirka! — skazali słuhi i sabralisia ŭ procki.

Staić Siomka pasiarod paroźniaha panadworaku sam nia swoj. Ubačyŭ kata, što lažaŭ na pryźbie, hrejučysia na soncy, padyjšoŭ da jaho dyj kaža:

— Tolki ty, dobry katočak, mianie nie pakinuŭ.

Ci daloka nam da wiasny?

Biadujuć, radziacca, kłapočuć,
Až płačuć; śniać cikawy sny:
Biełarusy znaci chočuć,
Ci daloka da wiasny?

I tak usie, adny z druhimi,
Sumujuć krepka, uzdychajuć:
„Kaliž swaboda?“ — miž swaimi
Štodzień pytajuć i pytajuć.

Niama adkazu: ciš hłyboka, —
Dyk ŭžo pytać nia chočuć bolejš:
I ŭ dremce žmurać swajo woka
I śpiać, jak miortwy, u niadoli.

Kali tak spać i hnieć tak buduć,
Zabyŭšy dolu, jak toj pień, —
Nijakaj doli nie zdabuduć
I ab wiaśnie saŭsim zabuduć—

.....
To nie wiasna, a tolki cień.

Małady M.

Z a h a d k i.

Chto heta?

1. Za bielenkim biareźničkam
sabačka breša.

2. Šatajecca, matajecca, u kutoch
chawajecca.

3. Cieńkaja panienačka dalka
pluje.

— Oho! Dziežby ja ŭ ciabie astaŭsia! Ty mnie nie dasi malačka za toje, što wyhaniaju z twaich świrnaŭ pacukoŭ i myšej. Mirka byŭ dobry, a ty błaħi. Zbirajusia tak-ža ŭciačy! — zamiaŭkaŭ kot i pabieħ da susieda ŭ sad.

Bačyć Siomka, što drenna; pajšoŭ šukać Mirku. Mirka tymčasam siadzieŭ u poli nad ručjom. Kala ručja pašwilisia koni, karowy, wały, a ŭ ručji pławali husi j kački; u piasku kapalisia indyki z kurmi; sabaka staražyŭ usich, a kot lažaŭ na soncy i zdawolenna marmataŭ. Staŭ woś Siomka prasic brata, kab wiarnuŭsia damoŭ. Wiarnuŭsia Mirka, a z im wiarnulisia ŭsie. Siomka staŭ dobry, bo paznaŭ, što tolki dobraha ŭsie lubiać.

Napisała Katrja Č.

Pierałazyŭ z ukrainskaha J. H.

Patreba rodnaj mowy i rodnaha duchawawienstwa.

Turhieli pad Wilniaj. Naša wakolica katalickaja i ahułam biełaruskaja. Našy adnak ludzi nia ūsie wiedajuć, što jany biełarusy. Jość mnoha, što siabie nazywajuć „polskaj wiery“ i nia znajuć, što jany kataliki. Ale ū nas niamala jość świedamyja, što jany kataliki i biełarusy. Ksiandy našy z ambony zachwočwajuć čytać polskaja hazety, jak „Nasz Przyjaciół“, „Mały Dziennik“ i inšyja, a ničoha nie ūspomniać ab „Chryścijanskaj

Dumcy“. Kab heta ūsio naprawić, treba nam ksiandzoŭ biełarusaŭ, treba nawuk u kaściele i relihii ū škole ū rodnaj mowie narodu i dadatkawych nabaženstwaŭ pabiełarusku. Praŭda, jość užo ū nas ludzi świedamyja biełarusy i świedamyja kataliki, adbywajecca ū nas pracas biełaruskaha adradženia, i adbywajecca jon usiebakowa — nie abminaje i relihijnaha žyćcia, biełarusy adradžency pašyrajuć u nas „Chryścijanskiju Dumku“ i biełaruskija relihijnaja knižki. Ale treba ū hetaj pracy duchawawienstwa.

Janka Saławiejka.

ROZNYJA WIEŚCI

Elektryčnaść u palcach. Madziarcki hramadzianin, niejki Jan Barenj, zaŭważyŭ, što z jaho palcaŭ wylatajuć elektryčnyja iskry. Zanalisia im wučonyja, jakich došledy wykazali, što hety dziŭny čalawiek, datknušysia da neonowaj lampački, razahrawaje jaje, a na mahnetičnuju iholku dzieić jak mahnes.

Druhadodniki. U astatnich hadoch značna pawialičyŭsia lik wučniaŭ, paŭtarajućych nawuku ū toj samaj klasie z pryčyny niezdawalajućych wynikaŭ. Z prawiedzenych abličeńniaŭ akazwajecca, što ū praciahu dziesiacihodździa lik „druhadodnikaŭ“ u ūradawych i prywatnych himnazjach dasiahaje 120 tysiačaŭ.

Dzieci pryčynaj pažaraŭ. U prošlych 5-ci hadoch blizka 2300 pažaraŭ u Polšcy bylo wyklikana prazdziaciej. Straty, z hetych pažaraŭ abličajuć na 10 milionaŭ.

Chutkaść małanki. Chutkaść małanki dasiahaje 28.000 mil. na sekundu.

U Koronbce, u Krakaŭskim wawaw., zbudawana wialikaje štučnaje woziera, katoraje maje służyć wadoj na elektroŭniu; padčas razwodździa — mitygawać budzie razhon wady, a padčas sušy — dapaŭniać Wiślu. Ahramadnaja hrebła ciahniecca na siem kilametraŭ.

Hrafinia Ciano. U Italii wialikuju rolu ū dyplomacii pačynaje hrać maładaja žančyna, dačka Mussolini, hr. Ciano, žonka ministra zahraničnych spraŭ. Mała ta ho, jana užo wyplywaje na wialiki świat i bystratoj rozumu dziwić tych, što na

palitycy „zuby žjeli.“ — Wot da čaho dajšlo: skora baby buduć treści światam, a mužčyny strapaćkała piečy...

Haspadar prahraŭ u karty humno. U wioskach Rudnia, Dalina, Dzibiški, u Aranskaj hminie, pačali ludzi masowa jhrać u karty.

Haspadary ūpali ū strašnuju biadu: — praihrawali kaniej, karoŭ, niažywy inventar. Hetyja, što wyjhrawali, taksama nie skarystali, bo treba bylo tawaryšam harełku stawić!...

Adzin haspadar, kali užo ūsio praihraŭ, kab mieć hrošy na karty, razabraŭ swajo humno i papilawaŭšy, pradaŭ na drowy.

Hetaki ihrocki nastroj trywaje tam da siańniašniaha dnia.

Mieśc na 38 klm. U Filadelfii (Ameryka) budujecca ciapier wialiki teleskop, truba jakoha budzie mieć 20 m., a pierarez jaje 7 m. Uwieś hety aparat budzie ważyć 500 tonn. Skončać jaho budawać u 1940 hodzie. Hety teleskop pazwolic hladzieć na miesiac tak blizka, jak-by jon byŭ addaleny usiaho na 38 klm.

Najbolšy horad jość Niu-Jork u Amerycy. Jon ličyć 7.347.000 žycharoŭ.

Najdaŭšejšy tunel jość u Anhlui ū Londynie. Daŭžynia jaho 40 kilametraŭ.

Astatnija konnyja waźniki ū Paryży ūstupili miesca aŭtobusam. Nidaŭna razstalisia z wulicami Paryža astatnija 5 konnych woźnikaŭ. Furmany pry-paminali swaje światlyja časy, kali pryhoży Paryž nia znaŭ huku motaraŭ,

Wilenskaja chronika.

Adkryćcio bazyliki, jak padajuć hazety, nastupić aź na Wialikdzień. Pakulšto jašče šmat kala jaje jość raboty.

Kamitet biezrabotnych. Pad hetkim nazowam paŭstaŭ u Wilni kamitet, jaki maje na mecie dapamahać biezrabotnym padčas zimy. Kamitet hety užo prystupiŭ da pracy.

Biezrabočcie nie pamienšajecca. Usich biezrabotnych u Wilni ciapier naličajecca 6.300 čalawiek.

Zdareńniaŭ: awanturaŭ i bojkaŭ padčas Kaladaŭ pad uplywam alkoholu ahułam bylo dawoli mnoha.

Wyšla knižka ab ks. P. Kraŭjalisie Knižka napisana palitoŭsku. U joj jość artykul pabiełarusku red. Ks. Ad. Stankiewiča.

Paštowaja skrynka.

A. P. Prysylajcie bolš padobnych rečaŭ.

B—n. Karystajem. P. R. Paprawiŭšy, drukujem. Wy moźacie pisać. Nie zabywajcie ab nas.

I. H. Pierakład dobry, drukujem.

S. t. B. „Chr. D.“ pasylajem.

M. M. z W. I. Paprawiŭšy, drukujem.

I. S. Čamu nia ūsio drukujem, razumiejecie sami.

K. s. I. T. Wašych pracaŭ nia drukujem, bo pry rewizii palicyja ich zabrala. Spadzajomsia, što atrymajem ich nazad.

L. Ž. „Chr. D.“ pasylajem. K. s. W. š. Atrymali, budziem pakrysie karystać. Za ūsie rukapisy i za 10 zł. padziaka.

I. B. Z wašych matarjalaŭ u adpawiednym časie skarystajem.

š. 4.50 atrymali, dziakujem.

I. š. 1,50 atrymali, dziakujem.

Žarty.

— Musić wy ūwieś swoj wiek tut žywicio? — pytaje sielanina pryjechaŭšy z miasta student.

— Jašče nia ūwieś — paważna adkazwaje sielanin.

— Ci nia bačyŭ waspan białučaaha zajca? — pytaje palaŭnik artaja.

— Aha, bačyŭ.

— Ci daŭno bieħ?

— A užo peŭnie tydni dwa budzie.

zwankoŭ tramwajaŭ, kali pawietra nia psuŭ pach benzyny i šmaraŭ.

Olimpijada ū 1940 hodzie ū Japonii. Iduć pryhatawaŭni: Japoncy skačuć z tyčkaj i biaz tyčki; plawajuć, pierahaniajucca, bjucca i h. d. Usia biada, što Japončyki wielmi drobnyja, dyk trudna im zmahacca z daŭhanohimi Finami, ci Narwehami. Adnak sioleta ū Berlinie tak mitusili nožkami, što pierahnali bacianawatych šwedaŭ. — U nas jość mnoha ludziej, jakimi i my, Bielarusy, mahlib pachwalicca: jość napr. biasprykładnyja siły, biahuny, plywuny, katoryja, kab mieli „školu“, zadziwilib świat. Treba ab takich dawać wiestki ū našy hazety, Bo dasiul našy skarby abrastali plešniaj, abo padymali sławu inšych narodaŭ.

Padpiska na hod — 2 zł. 40 hr., na paŭhoda — 1 zł. 20 hr., na try miesiacy — 60 hr. Cana asobnaha numeru — 10 hrašoŭ Adras Redakcyi i Administracyi: Wilnia (Wilno), Zawalnaja wul. № 1—2.

Redakcyjnaja Kalebija: Ks. Dr. I. Rešeć, Wincuk Adwažny, Ks. Ad. Stankiewič, W. Jermalkowič. Adkazny redaktor KS. AD. STANKIEWIČ. Časapis wychodzić z dazwołu duchoŭnaj ulady. Wydawiec M. KANCELARČYK.

Biełaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny, Wilnia, Zawalnaja wul. № 1.